

Actieve informatievoorziening

aan : de gemeenteraad
kopie aan :
van : college van burgemeester en wethouders
beh. ambtenaar : R. Boerkamp
portefeuillehouder : P.L.P.S. Hofman
datum : 21 april 2020
kenmerk : Z118257/INT20-44243
onderwerp : Actieve informatievoorziening - Concept Regionale
Energistrategie

In deze actieve informatievoorziening leggen we uit hoe de gemeente Bronckhorst en de regio Achterhoek een strategische en gedegen RES-inzet gaan formuleren. Op dit moment wordt er gewerkt richting een concept RES welke op 1 juni 2020 voor de tussentijdse analyse ingediend wordt bij het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Vervolgens dienen we naar verwachting op 1 juli 2020 de concept RES in bij het Rijk via het Nationaal Programma Regionale Energistrategie. De door u gestelde beleidskaders - de Verrijkte Routekaart Energieneutraal Bronckhorst 2030, de Bronckhorster ruimtelijke afweging, het amendement over grootschalig wind, de energiemix voor Bronckhorst en de participatiehandreiking - worden hierin aangehouden..

De verrijkte routekaart: onze richting

De [Verrijkte Routekaart Bronckhorst Energieneutraal 2030](#) is het beleidsplan om in onze gemeente samen en daadkrachtig aan de slag te gaan met de energie-opgave. In de routekaart is opgenomen dat deze ook de basis van vormen voor onze bijdrage aan het RES. Inwoners, lokale ondernemers en organisaties leveren een belangrijke bijdrage aan deze gezamenlijke opgave. We willen een duurzame en leefbare woon- en werkomgeving, waar iedereen zich thuis voelt en aan mee kan doen. We hanteren een aantal uitgangspunten:

- Duurzame maatregelen moeten voor iedereen haalbaar en betaalbaar zijn.
- We stellen hoge eisen aan lokaal eigenaarschap en participatie.
- We zetten maximaal in op energiebesparing.
- Voor de resterende energievraag zetten we alle mogelijke duurzame bronnen in: uit de bodem, het water, biomassa, wind en de zon.

De energie-opgave heeft impact op het landschap. Bronckhorst streeft er echter naar om de duurzame energieopwekking zo in te passen dat functies en waarden van landschap zoveel mogelijk behouden worden. In de 'Bronckhorster ruimtelijke afweging' scheppen we duidelijkheid waar de opwek van duurzame energie mogelijk kan en onder welke ruimtelijke en landschappelijk voorwaarden. We gaan voor een goede inpassing met aandacht voor natuur en landschap.

Een landelijke opwekopgave

Vanuit het Klimaatakkoord vraagt [de concept Regionale Energiestrategie \(RES\)](#) om een bijdrage aan de landelijke opgave van 35 TWh aan grootschalige, duurzame opwek op land in 2030. De RES richt zich op de thema's 'wonen' (regionale warmte) en elektriciteit. De doelstelling is op nationaal niveau 35 TWh aan hernieuwbare stroom (grootschalig zon en wind) op land te produceren.

Iedere regio wordt gevraagd een substantiële bijdrage te leveren aan deze landelijke doelstelling en waar mogelijk over te programmeren. In de Regionale Energiestrategie beschrijft elke energieregio zijn eigen keuzes. Regio Achterhoek moet een eigen concept RES-inzet formuleren, per technologie. Binnen de RES voor de Achterhoek werken de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude-IJsselstreek, Montferland en Winterswijk samen met provincie Gelderland, Waterschap Rijn en IJssel en netbeheerder Liander.

De concept RES

Met de concept RES geeft de regio Achterhoek een inleiding op de nog te maken keuzes rond de opwek van duurzame energie. Een belangrijke keuze in de concept RES is 'het bod', dat moet bijdragen aan de landelijke opgave van 35 TWh in 2030. Dit bod heeft veel dimensies en een keuze voor een bod heeft consequenties. Daarom wordt er een bestuurlijke RES Achterhoek - strategiesessie georganiseerd.

Samen met inwoners en stakeholders

Vanwege de coronamaatregelen is het participatietraject om te komen tot de concept RES stopgezet. Een participatietraject is van wezenlijk belang. Richting RES 1.0 zal dit dan ook verder vorm krijgen. Verdere concretisering gaat onze inwoners en stakeholders aan. De volgende principes vormen in het Achterhoekse RES-proces de basis:

- Oog voor provinciale, regionale en gemeentelijke belangen, ambities en uitdagingen.
- Integrale aanpak door benutten van koppelkansen met andere duurzame en maatschappelijke thema's, zoals kringlooplandbouw, natuurontwikkeling en biodiversiteit.
- Betrekken van inwoners en stakeholders op lokaal niveau.
- Haalbaarheid door afstemming op capaciteit en efficiëntie elektriciteitsnetwerk.

- Zie: www.resachterhoek.nl
- En ook de visual: "Positionering RES Achterhoek".

Vanuit de regio Achterhoek moet een cijfermatig onderbouwd concept bod worden gedaan. Cruciaal is een heldere basis met duidelijke uitgangspunten, ter onderbouwing van de hoeveelheid te produceren energie.

Zowel de regio Achterhoek als de provincie Gelderland hebben, in de jaren voor het landelijke Klimaatakkoord, eigen klimaatdoelstellingen geformuleerd. De Achterhoekse gemeenten (inclusief Montferland) hebben zich in 2016 aan de Achterhoekse Uitvoeringsagenda gecommitteerd. De gezamenlijke opgave is: energieneutraal te zijn voor de gebouwde omgeving en industrie (exclusief mobiliteit) in 2030. De energie die overblijft, wordt op een duurzame wijze opgewekt.

Deze energiemix is destijds vastgesteld op basis van de toen bekende inzichten. Landelijk wordt het Energie Transitie Model (ETM) gebruikt voor de berekeningen van het RES-bod.

Risico voor Bronckhorst

De gemeente Bronckhorst bevindt zich in een 'risicogebied'. We hebben ons beleid goed geformuleerd in de verrijkte routekaart, maar blijven achter in de uitvoering. We presteren nog niet in de uitvoering van duurzame opwek. De Bronckhorster ruimtelijke potentie voor opwek (zon én wind) schept hoge verwachtingen.

Het is cruciaal dat het concept bod aan de minimale eisen voldoet en een realistische bijdrage levert aan de totale opgave in Nederland voor zon en wind op land (35 TWh). Zo voorkomen we dat we een taakstelling opgelegd krijgen, via de zogenaamde 'route 35'. De route 35 is een proces met tredes in escalatie dat ingaat als de RES-regio's gezamenlijk niet komen tot 35 TWh opwek. Instrumenten van deze 'route 35' zijn bestuurlijke druk en/of het overnemen van de (ruimtelijke) regie door de provincie dan wel het Rijk.

Ook in de realisatie van grootschalige energieopwek op land moeten we een realistische positie kiezen om regie te houden. Anders ontstaat het risico voor Bronckhorst dat initiatiefnemers zich tot de provincie richten om de regie over te nemen, óf dat de provincie zelf het initiatief neemt en ons overrulet. Provinciale staten kan dit doen door een provinciaal inpassingsplan vast te stellen.

In dat geval kan de gemeente geen voorwaarden stellen en niet zelf toetsen aan de ruimtelijke en maatschappelijke uitgangspunten van de Verrijkte Routekaart Bronckhorst Energieneutraal 2030. Zo kunnen wij de belangen van onze inwoners niet zelf borgen. In de verrijkte routekaart is aangegeven dat de gemeente daarom zelf de regie wil houden over grootschalige energieopwek.

Regie en eigen kaders

Bronckhorst houdt haar eigen kaders die in de verrijkte routekaart gesteld zijn, aan. Zo voorkomen en neutraliseren we de mogelijke bedreigingen waarvoor de RES Bronckhorst plaatst. In de concept Regionale Energiestrategie is een verdeling van de RES-opgave per gemeente echter nu nog niet aan de orde.

Als Bronckhorst hanteren we voor de concept RES het huidige stroomverbruik als eigen ondergrens. Onze bovengrens is de ambitie uit de Bronckhorster energiemix voor grootschalig zon en wind op land. De door de raad gestelde kaders in de verrijkte routekaart zijn:

- We wekken niet meer duurzame energie op, dan we verbruiken.
- De beleidsregels en de kaders voor grote windmolens vanaf 25 meter zijn opgeschort tot 2022.

Elke twee jaar moet het RES worden herijkt. Dit is bedoeld om aansluiting te houden bij ontwikkelingen in vraag en aanbod, infrastructuur en innovaties (onder andere nieuwe technieken en bronnen).

Aandacht en prioriteit voor zon op dak

Kansrijke uitvoering van zon op dak is afhankelijk van verschillende factoren (de dakconstructie, het asbestprobleem, de aansluiting, beschikbaarheid op het middenspanningsnet, financiële regelingen van de Rijksoverheid en de investeringsbereidheid van particulieren). Verdere regionale uitwerking om (grootschalig) zon op dak te stimuleren is wenselijk.

Zon op dak heeft als eerste trap op de zonneladder prioriteit en speelt een belangrijke rol in de landschappelijke inpassing van duurzame energie. Onze verrijkte routekaart spreekt de ambitie uit:

- Alle geschikte daken willen we maximaal gebruiken voor opwek van zonne-energie.

Grootschalig zon op dak en de afwegingen die hierbij komen kijken, betrekken we bij de Achterhoekse concept RES. Dit is een strategisch moment om de transportcapaciteit en het congestieprobleem in de regio verder op de kaart te zetten. En om op landelijk niveau te pleiten om grootschalige zonprojecten op dak verder te stimuleren met behulp van de SDE+-subsidie.

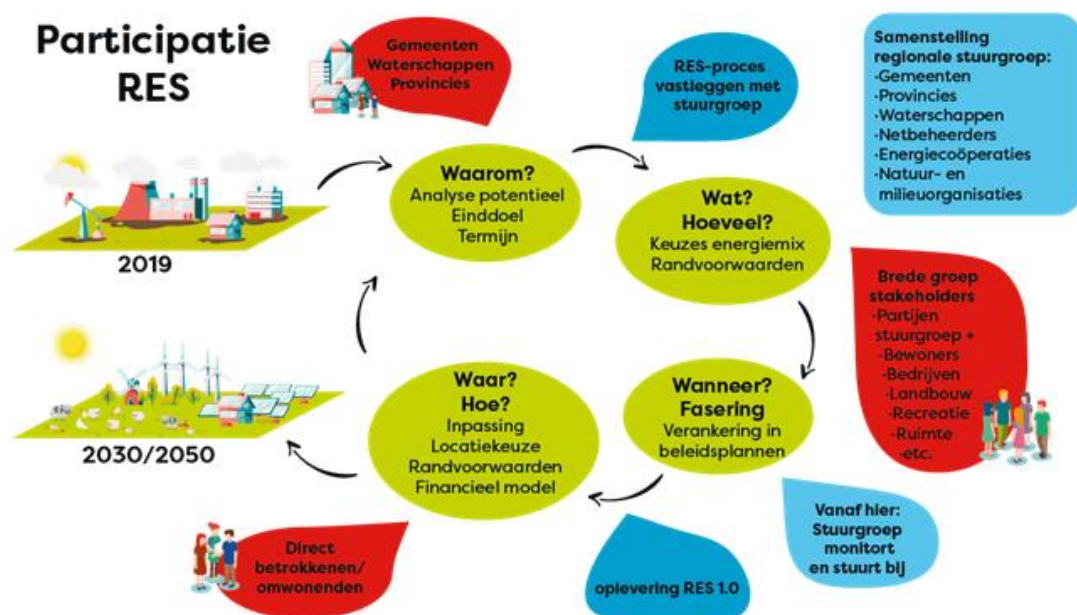
RES 1.0

Door het coronavirus hebben veel van de geplande stakeholderbijeenkomsten voorafgaand aan het concept RES geen doorgang gevonden. Wel hebben we op een andere manier belangrijke stakeholders actief betrokken.

[Na het indienen van de concept RES](#) gaat het PBL alle regionale RES-sen doorrekenen. Het NP RES kan de plannen zo vergelijken en waarderen. De landelijke opgave van 35 TWh dient ten minste te worden behaald.

Na de zomer van 2020 wordt voor de Bronckhorster raadsleden een bijeenkomst georganiseerd over de verdere invulling aan het RES-proces (de eigen mogelijkheden, de te stellen voorwaarden en zelfs de af te dwingen voordelen). In het proces tussen concept RES en RES 1.0 gaan we nog een heel participatietraject in met inwoners en stakeholders op basis waarvan we een definitief onderbouwde RES 1.0 indienen.

Hierbij doen we het participatieproces in het kader van onze verrijkte routekaart niet over. De (ruimtelijke) beleidskaders per gemeente zijn de basis. Er wordt voortgebouwd op de vastgestelde kaders van de Verrijkte Routekaart Bronckhorst Energieneutraal 2030. In april 2021 worden aan de Achterhoekse gemeenteraden een bod in het kader van de RES 1.0 voorgelegd.

Bijlagen: * Visual: "Positionering RES Achterhoek".